

מתחברים לתורה ויהדות

שלום לעם

לנוער ישראל

להאיר את הנשמה

1023

פרשת תזריע, א' ניסן תשפ"ב 2 באפריל 2022

"אז ידלג פֿאַיִל פֿסח

וְתָרַן לְשׁוֹן אֵלֶם..."

(ישעיה ל"ה)

קרדיט: shahar cohen

העלון מוקדש לכבוד חתן בר המצווה יונתן פריאל נ"י

מבט אל החיים

כוחו של חיוך

רפי פריי

משה לא רצה לעבוד במוסך, למעשה הוא לא רצה לעבוד בכלל. אבל קצין המבחן שלו היה ברור ונחרץ כשאמר לו: "או שאתה מתחיל לעבוד או שאני שולח אותך לפנימייה לנוער בסיכון, זאת בחירה שלך!". משה היה מהנערים היותר מוכרים בשכונה, מאלה שנהוג לקרוא להם 'נוער ברזולים', לאחר שאביו נפטר הוא התדרדר במהירות והתחבר עם חברים לא טובים שגררו אותו לחיי רחוב חסרי תכלית. אבל לאחר שנתפס 'סוחב' אוכל בפעם השלישית, קצין המבחן הציב בפניו את האולטימטום, ומשה שכבר הספיק לשמוע על החיים העגומים בפנימייה בצפון הרחוק, בחר מחוסר ברירה להתחיל לעבוד למחייתו.

קצין המבחן הוביל אותו למוסך של צחי באזור התעשייה ולפני שנפרד ממנו אמר לו: "משה, אני יודע שעברת חיים לא קלים, קיבלת פה הזדמנות נדירה לחזור לתלם, תפוס אותה בשתי ידיים, תחשוב על העתיד שלך". משה משך בכתפו והנהן בראש כדי לצאת ידי חובה. הוא פסע פנימה לעומק המוסך וכמעט נפל כאשר רגליו נכשלו בזוג נעלי עבודה מסיביות שבצבצו מתחת לג'יפ גדול מתוצרת פורד.

נעלי העבודה מסתבר, היו מחוברות לגוף גדול ורחב שהחליק מתחת לג'יפ והתרומם כדי ללחוץ את ידו של משה. "שמי צחי" אמר האיש הגדול, צחי היתמר לגובה מטר תשעים והוא היה מכוסה כולו בשמן מכונות מכף רגל ועד ראש. אבל הפרט הכי בולט אצל צחי היה החיוך הרחב, חיוך שהתפרס מאוזן לאוזן וחשף טור שיניים צחורות שהיוו ניגוד מוחלט לשמן השחור שהכתים את פניו. הוא לחץ בחמימות את ידו של משה ומיד הושיט לו סמרטוט מלוכלך לא פחות כדי שינגב את ידיו.

משה החל לעבוד אצל צחי ואט אט רכש את רזי המקצוע, הוא למד על ההבדלים בין אלטרנטור לקרבורטור, על שמן מנוע ושמן ברקס ועל גיר רובוטי וגיר ידני. צחי דאג לו באופן אישי ומדי פעם היה מכריח אותו לצאת להפסקה ולנוח מעט. "גם הרכב לפעמים נח בחניה" הוא היה אומר בחיוך האייקוני שלו. החיוך היה חלק

בלתי נפרד מצחי, כמו השיער והאף שלו, הוא תמיד היה שם יציב ורחב.

גם כאשר לקוח היה מתווכח אתו על המחיר וצועק, צחי היה ממשיך לחייך. החום שעטף את משה מכיוונו של צחי גרם לו להתרכך, להיות נחמד יותר לאנשים. שכבת הציניות שהוא התכסה בה לאחר פטירתו של אביו התמוססה והוא הפך לבן אדם טוב יותר וחייכן יותר. צחי סמך על משה והאציל עליו עוד ועוד סמכויות, יחד הם הרחיבו את המוסך והגדילו את מעגל הלקוחות. הכל התנהל על מי מנוחות עד שצחי התחיל לרזות.

לא היה אפשר לזהות על פניו שמהו לא טוב קורה אצלו, מכיוון שהחיוך תמיד היה שם, רחב ובוהק. אבל הוא רזה עוד ועוד, הגוף החסון והרחב איבד מהמסה שלו קילו אחרי קילו. משה שאל את צחי האם הכל בסדר וצחי הגיב לו בחיוך כמובן שהוא יורד במשקל כדי שיהיה לו יותר קל להשתחל מתחת לרכבים. התשובה המבודחת לא הרגיעה את משה, אך החיוך שהמשיך לעטר את פניו של צחי הניח את דעתו. הזמן חלף ומצבו של צחי נהיה גרוע מיום ליום, עד שמשה הבין שצחי חולה, חולה מאד.

בסוף, הוא כבר לא היה מסוגל להופיע לעבודה ומשה נטל על עצמו את תפקיד תפעול המוסך באופן מלא. הוא הקפיד לבקר את צחי מפעם לפעם ולעדכן אותו על הנעשה במוסך. גם כאשר העבירו את צחי לבית החולים, משה המשיך להגיע לעיתים קרובות ולטפל באיש שהעניק לו

הזדמנות לחיים בזמן שאף אחד אחר לא רצה להתעסק אתו ובטח שלא להעסיק אותו.

באחד הביקורים בבית החולים, שאל אותו משה שאלה שניקרה במוחו עוד מימיו הראשונים במוסך. "תגיד לי" הוא שאל: "מה הסוד שלך? איך אתה מסוגל לחייך כל הזמן? הנה אפילו עכשיו במיטת חוליך, כאשר אתה באפיסת כוחות והמצב נראה לא טוב בכלל, אתה עדיין מחייך מאוזן לאוזן, איך אפשר?" צחי הביט בו בעיניים נוצצות וענה: "האמת היא שאני בכלל לא מחייך".

משה הביט בו בחוסר הבנה מוחלט: "מה הכוונה? אתה מילולית מחייך עכשיו". ואז צחי חשף את האמת על החיוך המפורסם שלו: "יש לי בעיה נדירה בלסת עוד מילדותי שגורמת לפה שלי להיראות כאילו הוא מחייך כל הזמן. בתחילת חיי חשבתי שזה מטרד ותכננתי לבצע ניתוח שיסדר לי את הלסת. אבל פתאום הבנתי שהבעיה שלי היא בעצם פתרון עבור אנשים אחרים".

"אתה מבין?" המשיך צחי את סיפורו המדהים "לא תמיד יש לנו כוח לחייך, אבל יש אנשים שצריכים את החיוך הזה כמים קרים על נפש עייפה. קח אותך כדוגמא, כאשר נכנסת בפעם הראשונה למוסך, קצת חששתי. אחרי הכל הגעת כעבריין צעיר וקצת דאגתי שתפגע בעסק שלי. אבל את כל הרגשות הללו אתה לא ראית בפנים שלי, רק חיוך גדול ורחב שגרם לך להרגיש רצוי" סיים משה את הוידוי שלו וחייך. ההבנה שכוחו של חיוך, גם אם הוא לא נועד מלכתחילה להיות ככזה שינתה לו את החיים, העניקה לו את התובנה שבכוחו של חיוך אחד להציל חיים...

הסיפור הזה הוא המחשה - עד כמה חיוך אחד, יחס קטן שאתה מעניק למישהו בזמן הנכון, יכול לשנות לו את החיים מקצה לקצה ואפילו להציל את חייו. לכל מעשה שלנו, לכל חיוך יש השפעה אלא שאנחנו רק לא מודעים להשפעה הגדולה שלו על אחרים ועל חיים שלמים שניתן לשנות אותם לטובה.

**קבל את האמת הישרה ממי שאמר אותה,
גם אם הוא נראה לך קצת עקום**

(מתוך מדור 'סיפור צעיר')

אברהם יחיאל

אבינועם הרש

סיפור לשבת

...

המנקה המוזר

כבר שנים ארוכות שהאחיות והרופאים בבית החולים שערי צדק הכירו את בארי בתור 'המנקה המוזר' האיש שהיה מסתובב בקביעות במסדרונות המחלקות השונות ומעבר לתפקידי הניקיון שתחת אחריותו, הוא לקח על עצמו את תפקיד נציב תלונות הציבור מטעם עצמו.

בעוד שאר המנקים בבית החולים היו נכנסים לחדר של המטופל ופשוט מנקים את החדר בלי להסתכל יותר מידי שמאלה וימינה ולעיתים קרובות כאשר אוזניות עם מוזיקה תקועות להם באוזניים, הרי שלבארי היה מנהג קבוע: לדבר עם המטופלים, לשאול אותם לשלומם ואף לעיתים לסדר להם את החדר: להזיז את זר הפרחים למקום שונה, שלא יפריע לשאר הציוד, להרים את הספרים למקום נוח יותר ולהזיז את ההליכון שיהיה יותר קל לשטוף מתחתיו ולא פשוט להעביר את המגב מסביב לו כמו שעשו שאר המנקים שלא היה להם ראש להתעסק יותר מידי עם החדר.

מעבר לכך, הייתה לבארי תכונה מוזרה עוד יותר, הוא נהג להגיע לדלפק הרופאים והאחיות ולהעביר אליהם את תלונותיהם של המטופלים, ממש כאילו שהיה בן משפחה של אותם חולים עד שבאחד הימים דבק בו הכינוי 'נציב תלונות הציבור' מטעם עצמו כמובן.

הרופאים היו משתגעים ממנו ולא מבינים איך הוא קשור בכלל לסיפור? מילא אם הוא היה באמת בן משפחה... אבל בסופו של דבר הוא היה רק מנקה. אמנם כל עבודה מכבדת את בעליה אבל מה המנקה קשור לעניין? מה לו ולהעברת תלונות החולים לצוות הרופאים וההנהלה?

גם בקרב חבריו המנקים נחשב בארי לעוף מוזר, הם לא הבינו מדוע הם ממהרים כל כך לנקות את חדר החולים ולהמשיך הלאה לעבר החדר הבא, בעוד שבארי נשאר ומתעכב ומסדר ומדבר ובעצם עושה הכול כמו מישהו ש... ממש אכפת לו מהחולים. הוא הרי לא מתוגמל על זה או מקבל על זה

תוספת תשלום, אז מה העניין?

יום אחד הגיע לבית החולים מטופל בשם עידו, אדם שהיה הלום קרב שלא הפסיק להטריד את האחים והאחיות וכל הזמן התלונן על משהו אחר. חבריו המנגקים של בארי השתדלו להיכנס לחדר שלו כמה שיותר מהר כשהם עטויים במסכות שלהם, חובשים אוזניות ומנסים כמה שפחות ליצור קשר עין עם המטופל הנודניק שלא מפסיק להתלונן.

בתוך כמה דקות הצליחו להעביר סמרטוט רטוב ואז יבש והמשיכו הלאה לחדר הבא.

עד שהגיע בארי ונכנס לחדר, אבל עוד לפני שהתחיל בכלל לנקות שאל את עידו לשלומו. מנשה שאל את בארי אם יש לו באמת כוח להקשיב לו ומשהוא השיב לו בחיוב, החל לספר לו את כל מה שעבר עליו במבצע 'צוק איתן' ושיש לו כל הזמן סיזמים בלילה.

וכך, במשך רבע שעה, הקשיב בארי לסיפורים של עידו בסבלנות ובין לבין התקדם עם ניקיון החדר ושוב התופעה הזו של המטופל עידו שמספר מה עבר עליו והמנקה בארי שמקשיב לו, נמשכה שוב ושוב ללא הפסקה.

ערב אחד אמר עידו לבארי שהוא כבר מאתמול מרגיש כאבים בלב אבל בגלל שהוא כבר רוצה לצאת מבית החולים, הוא לא רוצה לעשות מזה עניין.

"יש לך כאבים בלב, אתה חייב לטפל בזה!" אמר בארי נחרצות, אבל עידו נפנף בביטול. אבל בארי לא וויתר, "האם יש לכם אולי היסטוריה של התקפי לב במשפחה?" שאל וברגע שהוא שאל זאת, פניו של עידו הרצינו באחת. "עכשיו כשאתה שואל, אני נזכר שבעצם סבא שלי עבר התקף לב בגיל חמישים ושמונה ואבא שלו עבר התקף לב בגיל שישים ושבע" אמר עידו שהחל להבין את חומרת העניין.

"אני ממש חושש שבסוף גם אתה תקבל התקף לב ושזה יעבור לילד שלך כי אולי זה בכלל גנטי" אמר בארי ותכנן לגשת במהירות לחדרו של מנהל המחלקה פרופסור גידי ולעדכן אותו במידע החשוב ששמע הרגע מעידו.

כשנכנס לחדרו של פרופסור גידי, מנהל המחלקה שלא הבין מה 'המנקה המוזר' רוצה ממנו הפעם, אבל מאחר שהכיר אותו בתור בן אדם נחמד וחיובי, הוא היה מספיק סבלני בשביל להכיל את האירוע ולשמוע במה מדובר.

ברגע שסיפר לו בארי את האינפורמציה ההכרחית שסבו ואביו של המטופל עידו עברו התקף לב ולמרות שאין לו שום ידע ברפואה, יש לדעתו לבדוק את המטופל במהירות ולעשות לו בדיקת אקו לב בכדי לוודא שהוא לא חלילה יעבור גם כן התקף לב בקרוב מאחר ויש לו כאבים באזור הלב כבר מספר ימים וכנראה שייתכן ומדובר במשהו תורשתי.

פרופסור גידי, שמע את הדברים ואמר לבארי שהוא שמח מאוד שהוא עדיין אותו ושמדובר במידע חשוב ביותר שהאחיות ככל הנראה פספסו בגלל שעידו לא אמר שיש לו כאבים, ושמיד הוא מוציא הפנייה לצילומי לב כדי לבדוק את העניין ביסודיות.

כעבור חצי שעה היה כבר עידו באמצע צילומי לב חשובים ביותר שהראו שהוא סובל מסתימה של שני עורקים ראשיים בלב וכי עליו לבצע במהירות ניתוח לב פתוח בהם ינסו הרופאים להציל את חייו.

בסופו של דבר המליצו הרופאים גם לאחיו של עידו ולילדיו לעבור את צילומי הלב הללו ובכך גם חייהם ניצלו והכל בזכות ערנותו ובעיקר סבלנותו הרבה של בארי שהפגין ראש גדול ויצירתיות ולקח את עבודתו כמנקה מעל ומעבר למה שציפו ממנו בתפקיד.

לאחר ניתוח הלב של עידו שהצליח מעל ומעבר למצופה, הוזמנו גם שני אחיו הבוגרים לבדיקה ולניתוח לב וכן בנו של עידו הוכנסו למעקב, צל"ש מיוחד על מילוי התפקיד והגדלת ראש ניתן לבארי שבזכות ה'שיגעון' שלו הציל את עידו, ילדיו ואחיו.

*

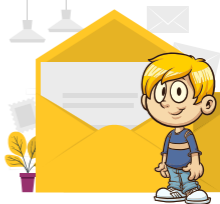
בפרשה שלנו מסופר על הנגעים שהיו נמצאים בקירות הבתים. לפעמים אדם היה נכנס לבית ואז היה מופיע נגע שגורם לו להחריב את הבית, באותם רגעים הוא היה בטוח שחרב עליו עולמו. אבל כשהוא היה מוצא אוצר בקירות הבית, הוא היה מבין למעשה שהדבר שהיה הכי גרוע בשבילו, היה הברכה הכי גדולה שאי פעם היה יכול לקבל...

סיפור צאיר

מהנדס בן שמונה

...

שמחה פשיטיק

שמי שחר, ואני מתגורר בצפון הארץ. אבא שלי הוא מהנדס כבר שנים רבות מאז שאני זוכר אותו ואת עצמי. הוא מתכנן בנינים ואחראי לבדוק שהם עומדים בתקן, שהמבנים השונים יעמדו יציבים לאורך שנים ולא יקרסו, חס וחלילה. כבר מגיל צעיר הייתי אוהב להתעסק בשרטוטים שלו, להתבונן בו כשהוא עובר על התכניות, וקובע מה עלול להיות בעייתי, מה טעון שפור, וכן הלאה. אבי גם היה לוקח אותי מדי פעם לפגישות עם לקוחות, ולפעמים-לפעמים גם לאתרי בניה, אם זה לא היה מספן.

הספור שלי קרה לא מזמן, כשהייתי בן שמונה. הלכתי לתמי ברחוב ליד הבית שלנו, והסתפלתי כמנהגי לכל עבר. נהניתי להתבונן בפנינים ולבדוק אם הם בנויים נכון, לזהות איפה יש בהם עמודי תמוך, לשער אפלו מה הגדל של הדירה, וכן הלאה. הרבה פעמים צדקתי במחשבות שלי, הרבה פעמים לא. בכל זאת, לא באמת למדתי באוניברסיטה כמו אבא שלי. אבל היו לי משגים, קצת יותר ממה שיש לילדים אחרים בני גילי.

באותו יום ראיתי פועלי בנין מקימים איזשהו מבנה. הסתפלתי היטב והבנתי שהם מוסיפים חדר לאחת הדירות בבנין בקומה השלישית. נעצרתי להביט בהם במשך זמן ארוך. הסתפלתי מכל הצדדים, ופתאום קלטתי שיש כשל באחד העמודים. הייתי בטוח שהוא לא מספיק ישר.

הפועלים ממקומם כנראה לא שמו לב, אבל אני - שהראיה שלי בדברים כאלה התחדדה במשך הזמן - כן שמתי לב.

התחלתי לצעק להם, אבל הם לא התייחסו. אולי אפלו לא הבינו מה שאמרתי, כי הם היו ערבים. לא ותרתי. אבא שלי ספר לי לא מעט ספורים על מקרים שבהם נפצעו אנשים, ואפלו נהרגו, בגלל בניה בלתי תקינה. לכן המשכתי לנסות למשוך את תשומת לבם של הפועלים. בשלב מסוים נעמד לידי מנהל העבודה שלהם. "מה אתה רוצה, ילד?" הוא שאל. "למה אתה צועק?"

"תראה את העמוד הפנתי", אמרתי והצבעתי לעבר תוספת הבניה. "הוא לא ישר. זאת סכנה בטיחותית". מנהל העבודה הביט בי וחיך. "יפה, יפה", הוא גיחך. "מהנדס צעיר, הכל כאן בסדר גמור. אתה לא צריך לדאג. ישבו על התכנית הזאת אנשים חכמים, ואני בעצמי עקבתי אחרי הבניה. אתה יכול לישן רגוע". היה נשמע לי שהוא מלגלג עלי. קצת הבנתי אותו. ילד בן שמונה שמעיר הערות על בניה, מה הוא כבר מבין...

היות שהבטחון העצמי שלי נמחץ, עזבתי את המקום בבלשת פנים. מאותו היום העדפתי לעבר דרך רחוב אחר כדי לא להתקל באותו מנהל עבודה שצחק עלי. וזה על אף שמאד סקרן אותי לראות את תהליך התקדמות הבניה שם. בדרך כלל במקרה כזה הייתי אומר לאבא שלי שיבדק האם באמת מדובר בכעיה בטיחותית, אבל הוא היה אז בחוץ לארץ.

שבועים עברו, ובאמצע היום התחוללה רעידת אדמה באזור שלנו. היא לא הייתה חזקה מאד, אבל מספיק חזקה בשביל למוטט מבנים שאינם עומדים בתקן. אני חוץ מזה שנבהלתי מעצם רעידת האדמה, פחדתי שאנשים בתוספת הבניה הבטיחותית קרסו אתה. אחרי שנרגענו קצת רצתי לכוון הבנין ההוא, וצפיתי לראות הריסות ובלאגן.

אך לא. הבנין, כולל התוספת העקומה, עמד על תלו. קשה לומר איזה

רָגַשׁ חֲשַׁתִּי בְּאוֹתָם רָגַעִים. הֵייתִי מִפְתָּע, אֲבָל גַּם שְׂמֵחַתִּי וְנִרְגָעַתִּי שֶׁבְּרוּךְ הַשֵּׁם אִישׁ לֹא נִפְצַע בְּרַעֲיַת הָאֲדָמָה הַזֹּאת. וּבְשִׁקְטָא בְּשִׁקְטָא אֲנִי יָכוֹל לְסַפֵּר לָכֶם שְׂגוּם הַתְּאֻכְזֹבִתִּי. כִּי אִם הִכַל עוֹמֵד כְּרַגְלִי, זֶה אוֹמֵר שְׁטַעֲיַתִּי בְּאַבְחָנָה שְׁלִי. אֲבָל אֶסוּר לְהִתְאֻכְזֹב כְּשֶׁלֹּא קָרָה אֶסוּן, אִז מֵהֲרַתִּי לְסַלֵּק אֶת הַרְגֵשׁ הַזֶּה.

לְמַחֲרַת, כְּשִׁחֲזַרְתִּי מֵהַלְמוּדִים, הִמְתִּין לִי אָבִי בְּפָנִים שְׁלֵא יָדַעְתִּי מָה הֵם מְסַפְּרִים. נְסִיתִי לְהִבִּין אִם זֶה מְשֻׁהוּ טוֹב אוֹ לֹא, אֲךָ לֹא הִצְלַחְתִּי. הוּא הִגִּישׁ לִי מַעְטָפָה בְּעֵלֶת לֹגוֹ שֶׁל מְשׁוּד אֲדַרִיכָלִים כְּלִשְׁהוּ. "תִּקְרָא, שְׁחַר", הוּא אָמַר לִי. פִּתַחְתִּי בְּחֻשׁ קַל אֶת הַמַּעְטָפָה וְהוֹצֵאתִי מִכְּתָב מְסַגֵּן. "שְׁלוֹם, שְׁחַר", הִיא כְּתוּב בּוֹ. "אֲנַחְנוּ בְּנֵי מִשְׁפַּחַת אֶרְזִי. חֲפִשְׁנוּ אַחֲרֶיךָ עַד שֶׁמִּצָּאֵנוּ אֶת שְׂמֵךְ וְאֶת כְּתָבְךָ. רְצִינוּ לְהוֹדוֹת לָךְ מִקְרָב לְבָנוּ עַל הַהֶעֱרָה שֶׁנִּתְּתָה לְפָנֵינוּ כְּשֶׁבּוֹעִים לְמַנְהֵל הָעֲבוּדָה בְּכַנְיָנוּ. תּוֹסַפְת הַבְּנִיָה שְׁבָה הַבְּחִנָּת - הִיְתָה אֲצִלְנוּ בְּבֵית. בְּעֵקֶב הָעֲרַתְךָ הַנְּבוּנָה בְּצַעוֹ שְׁנוּיִים לְתַקוֹן הַלְקוּי הַבְּטִיחוֹתִי בְּמִבְנָה. אָמַשׁ הַתְּבַרֵר שֶׁהַבְּקִרַת שְׁלָךְ מְנַעַה מֵאֲתָנוּ אֶסוּן כְּבֵד, שְׁכֵן יִשְׁבְּנוּ בְּזִמְנֵי רַעֲיַת הָאֲדָמָה בְּחֹדֶר שֶׁהוֹסַפְנוּ. אֵינָנו רוֹצִים לְתַאֵר לְעֲצָמָנוּ מַה הִיָּה עוֹלָה בְּגוֹרְלָנוּ לְיַלִּי דְבַרְיָךְ. עַל כֵּךְ נִתְּוֵנָה לָךְ תּוֹדַתְנוּ".

לְמִטָּה חֲתַמוּ בְּנֵי מִשְׁפַּחַת אֶרְזִי לְצַד חֲתִימָתוֹ שֶׁל הָאֲדַרִיכָל שֶׁתִּכְנֶן אֶת תּוֹסַפְת הַבְּנִיָה. הַבְּטַתִּי בְּאָבִי, שֶׁעֲכָשׁוּ כְּבֵר חִיָּה אֵלַי בְּמֵאוֹר פָּנִים. "כָּל הַכְּבוֹד, שְׁחַר! הִצְלַתְּ מִשְׁפַּחָה שְׁלֵמָה!" קָרָא וְטַפַּח עַל גִּבִּי. הַתְּבַרֵר שֶׁאַחֲרֵי שֶׁעֲזַבְתִּי אֶת הַבְּנֵן הַהוּא, מְנַהֵל הָעֲבוּדָה נִגַּשׁ בְּכָל זֹאת לְבֹדֵק אִם צְדֻקָתִי. לֹא הִיָּה לוֹ נָעִים לְהוֹדוֹת בְּכֵךְ בְּפָנַי, אֲבָל הוּא כֵן תִּקֵּן אֶת הַבְּעִיָה. שְׂמֵעַתִּי פִּתְגָם שְׂאוּמֵר: 'קִבַּל אֶת הָאֲמַת מִמִּי שְׂאֻמְרָה'. חֲשַׁבְתִּי לְעֲצָמִי שֶׁתִּמִּיד כְּדֹאֵי לְשִׁמְעַ לְאַחֲרִים, אֲפִלוּ אִם מְדַבֵּר בִּילְדִים קִטְנִים שֶׁעוֹסְקִים בְּדְבָרִים גְּדוֹלִים. וּמִצַּד שְׁנִי, לְפַעְמִים אֲנִשִּׁים חוֹשְׁבִים שְׂאִין לָהֶם כֹּחַ וַיְכַלֵּת וּמִמְעִיטִים בְּעַרְךָ עֲצָמָם. מֵהַמְקָרָה הַזֶּה הַבְּנִתִּי שְׁלָלְךָ אֶחָד יֵשׁ עִרָה.

בית המדרש

החזר בע"מ

שאלה מס' 687

"ראובן, מה עם הכסף שהלוויתי לך?" שאל שמעון את ראובן ברגע שיצאו מבית הכנסת. ראובן תפס את ראשו במבוכה ואמר: "אתה צודק, הייתי עסוק ושכחתי מזה לגמרי. תוך שעה אני מבצע לך העברה של הכסף לחשבון!" אלא שחלה טעות מצערת. ראובן העביר את סכום הכסף לחשבון העסק המשותף של שמעון עם מנחם, אלא שמכיוון שהם בעיצומו של תהליך משפטי חלה הקפאת הליכים על החשבון והבנק לא נותן לאף אחד מהצדדים להוציא את הכסף עד להכרעת בית המשפט. "אתה חייב להעביר לי שוב את הכסף ישירות, זה שביצעת העברה לחשבון ההוא זה נחשב כאילו לא החזרת לי את הכסף!" אמר שמעון לראובן ברגע ששמע על הטעות. אבל ראובן טוען: "אני החזרתי לך את הכסף, מה אני אשם שאתה באמצע סכסוך עם מנחם השותף שלך? זה סכום גדול ואני לא הולך להוציא אותו שוב מהחשבון שלי!" מה דעתכם? ומה היה הדין באותו מקרה בדיוק, במידה והחשבון של שמעון היה עליו עיקול ומס ההכנסה עיקל את הכסף. האם זה נחשב שהוא החזיר את הכסף?

מעיינים בספרים ולומדים לפסוק הלכה או משפט: שולחן ערוך 'חושן משפט' סימן ק"כ סעיף א' בדין: 'המעות באחריות המלווה'. 'נתיבות המשפט' סימן רל"ב סעיף קטן י' בדין: 'הוצאות למלווה'

תשובה לשאלה "מחירים כמו פעם" (שאלה מס' 686)

תקציר השאלה השבועית: רובי רכש בסופר בקבוקי שמן זית, לאחר ששילם בקופה הוא קנה את שקיות הבד החזקות. העמיס בהם את בקבוקי שמן הזית לפי הכמות שהבין שאותה ניתן להכניס לשקית שכזאת, אלא שאחת השקיות הייתה קרועה ואיך שהרים את השקית נפלו על הרצפה חמישה בקבוקים ונשברו. רובי פנה לקופה הראשית וטען שהם חייבים לזכות אותו

מכיוון שהשקית שרכש מהם הייתה פגומה, אבל מנהל הסופר טען שהוא העמיס בשקית יותר מדי בקבוקים ולכן היא נקרעה. ולכן הוא לא צריך לפצות אותו על הבקבוקים וגם עליו לנקות את הלכלוך שגרם. מה דעתכם, מי צודק בטענותיו מנהל הסופר או רובי?

תשובה בקצרה: גם אם בעל החנות ידע שהשקיות פגומות הוא לא חייב לשלם לרובי את הנזק, וכל שפטור אם לא ידע שהשקיות פגומות.

תשובה בהרחבה: למדנו בעבר שאדם שעושה נזק חייב בתשלום גם אם הנזק לא התבצע באמצעות גופו או ממונו. כלומר, אם הוא אמר לאחרים לעשות פעולה שלבסוף נגרם ממנה נזק, הוא חייב לקחת אחריות ולשלם את כל הנזק שנגרם בגלל הוראתו או עצתו.

דוגמא לכך ראינו ב'שולחן ערוך' (סימן ש"ו, סעיף ו') לגבי נותן מעות לחלפן כספים כדי לבדוק האם הם מזויפים ואמר לו שאינם מזויפים וקיבל אותם לפי העצה שנתן לו והתברר לבסוף שהם כן מזויפים, חייב חלפן הכספים לשלם את הנזק שנגרם לאותו אחד שהתייעץ איתו.

דוגמא נוספת, ראינו בהלכה לגבי אשה שביטלה שידוך ללא סיבה מוצדקת לאחר שהחתן הוציא הוצאות עבור החתונה, שהאשה חייבת לשלם לחתן את כל הנזק שנגרם, כיוון שהוציא הוצאות בגלל הסכמתה להינשא לו, וברגע שהיא חוזרת בה מהסכמתה היא גורמת לו הפסד ממון. אמנם כל זה מדובר באופן, שהניזק סומך על עצתו או דיבורו של המזיק. אבל אם לא ידע המזיק שהניזק סומך עליו, או שהניזק לא הודיע למזיק שהוא סומך על דבריו הוא פטור מתשלום הנזקים שנגרמו.

במקרה שלנו

בעל החנות מעמיד שקיות לשימוש הלקוחות ואין מתפקידו לבדוק האם הם פגומות ולכן בוודאי כל לקוח חייב לבדוק האם השקית שלקח אכן מתאימה לנשיאת המצרכים שרכש. אמנם, גם אם בעל הסופר ידע שהשקיות פגומות ולא עדכן על כך את הלקוחות - הוא נהג שלא כהוגן, אבל אי אפשר לחייב אותו בתשלום הנזקים כפי שראינו בהלכה בכמה מקומות שמי שגרם לחברו הפסד בשוגג פטור מתשלום הנזק. כמוכן, שכל זה מדובר רק באופן שהקונה לא העמיס יותר מדי על השקית, אבל אם העמיס בצורה מוגזמת אין לו שום טענה על בעל החנות.

?

שאל את הרב

...

אפשר לצמוח מהקשיים?

הרב יוני לביא

שאלה: שלום הרב. קוראים לי הראל ואני בן ארבע עשרה. זה פשוט לא הוגן שיש אנשים שהחיים שלהם קלים ונעימים, ויש אחרים (כמוני, למשל) שהחיים שלהם קשים וכואבים. על מה אני מדבר? לפני שלוש שנים אמא שלי נפטרה ממחלה קשה. לאנשים אין מושג כמה זה עצוב לילד לחגוג בר מצווה בלי שאמא שלו איתו, ולצערי זו לא הצרה היחידה שלי. קשה לנו בבית מבחינה כלכלית ואבא שלי עסוק רוב היום בעבודה כדי לפרנס אותנו. אני די בינוני בלימודים וגם אין לי הרבה חברים. אני מקנא בילדים אחרים שאין להם את כל הצרות שיש לי וחושב מה יהיה איתי ומה הסיכוי שייצא ממני משהו כשאני צריך לסחוב כאלו קשיים...

תשובה: הראל היקר.

הצטערתי לשמוע על אימך וגם על הקשיים האחרים שאתה מתמודד איתם. אני רוצה לחבק אותך מרחוק ולשלוח לך הרבה כוחות וחיוזוקים כדי לעבור את התקופה הזו. אני מקווה שאתה לא שומר את הקושי שלך לעצמך ומשתף בזה אנשים טובים שאוהבים אותך, ואני בטוח שיש כאלו, שיוכלו לתמוך בך ולעזור לך. אולי המחנך בכיתה? אולי קרובי משפחה? חברים טובים?

הסיפור שלך קצת מזכיר לי את סיפורו של יוסף הצדיק שמצא את עצמו בגיל שבע עשרה עבד במצרים, יתום מאמא, רחוק מאבא, בודד ומסכן. אבל אתה גם מכיר את סוף הסיפור, הראל. הנער הזה הפך להיות המשנה למלך של המעצמה הגדולה ביותר של העולם העתיק, הציל את כל המזרח התיכון מרעב וגם הצליח לאחד מחדש את המשפחה שלו. מה אני רוצה לומר בזה? רבי נחמן מברסלב אמר: "אין יאוש בעולם כלל". גם המצבים הקשים ביותר אינם סיבה להתייאש ולהיכנע. אנחנו אנשים

מאמינים ויש לנו סבלנות. אנו יודעים שעם הזמן דברים יכולים להשתנות ולהשתפר ובעז"ה גם אתה תוכל להצליח בחיים ולהיות מאושר.

מעשה בפרד ובאר

אני רוצה לספר לך, הראל, סיפור קטן שיש בו אפילו מסר אופטימי יותר. מספרים על איכר סיני שהיה לו פרד זקן. הפרד שירת אותו בנאמנות במשך שנים, אבל עם השנים נחלש וכבר לא היה מסוגל עוד לשאת משאות ולעבוד. יום אחד כשהפרד שוטט משועמם בחצר הוא נפל אל תוך באר ישנה וריקה ממים שהייתה שם. האיכר התלכט מה לעשות והחליט 'לפתור' את שתי הבעיות במכה אחת. הוא קרא לשכניו והם עשו ערמת עפר גדולה ליד הבאר. הם לקחו אתי חפירה והחלו להשליך את העפר אל תוך הבאר במטרה לסתום אותה סופית. כך אף אחד לא ייפול אליה עוד בטעות, ובאותה הזדמנות גם יקברו את הפרד ששוכב בתחתית הבאר ויגאלו אותו מייסוריו.

הפרד המסכן שכב חבול וכאוב בתחתית הבאר החשוכה כשחש גוש עפר נוחת על גבו. כעבור שניה נפל עליו גוש נוסף ולמוחו חדרה ההכרה האיומה שמישהו מנסה פה לקבור אותו פה בחיים. הוא לא נכנע. הוא נעמד על רגליו וניער את העפר מעל גבו. גוש העפר נפל והפרד נעמד מעליו. וכך שוב נפל עפר והפרד התנער ודרך על גביו.

כעבור שעה של עבודה נמרצת סיימו האיכר וחבריו את מלאכתם. הבאר כמעט והתמלאה בעפר אלא שאז הם נדהמו לראות שמתוכה מציץ ראשו של הפרד הזקן ומבט של ניצחון בעיניו.

בסיפור הזה, הראל, יש מסר גדול לחיים. לפעמים דווקא הדברים שמכים בנו הם אלו שמצמיחים אותנו ומגדילים אותנו. הם מחשלים ומחזקים אותנו ומלמדים אותנו לפתח יכולות מיוחדות שיעזרו לנו בהמשך לעשות דברים טובים. העפר שהיה אמור לקבור את הפרד הוא זה שהרים אותו למעלה והציל את חייו.

אני מאחל לך שתצליח להתגבר ולהתעודד, תיעזר באנשים המתאימים, ובעזרת ה' המצב ישתפר בקרוב.

מתחברים מחדש להגדה

הגדה של פסח "לראות את עצמו"

הגדה צבעונית עכשווית עם
מסרים ורעיונות תמציתיים

בכל דור ודור חייב אדם לראות
את עצמו, כאילו הוא
יצא ממצרים

אל ההגדה מצורפים:

- * חוברת הרחבה והעמקה - "לראות את עצמו"
- * "סדר בליל הסדר" - קריאה מיוחדת לעורך הסדר

רכישת החוברת ולשליחה בדואר מהיר עד הבית

יש להיכנס לברקוד המצורף. 058-3929155
או בטלפון: 02-3750290 ניתן להשאיר הודעה

גיליון זה יו"ל ע"י מרכז "שלום לעם"

שנ"י עמותת גבריאל שר ישראל (ער' 58-037849-5)
רחוב בני ברית 18, ירושלים | טל. 02-5022881 | פקס. 02-5022771

ארגון "שלום לעם" בנושאות גדולי התורה שליט"א מפעיל: מסגרות לימוד ופעילויות לנער בפריסה ארצית • ישיבה גבוהה • ישיבה תורנית לצעירים • מדרשיות ערב לנוער • מדרשת יהדות לבנות • שיעורים והרצאות • הכוונה וייעוץ • מחקר ותיעוד 'מורשת הקהילות ישראל' • מכון הוצאה לאור • אתר 'שלום לעם' • 'שלום לעם' באפליקציה

כל הזכויות שמורות